

Kansainvälisen pelastustoimen resurssien kansallisen hyödyntämisen toimintamalli

Sisällys

Kansainvälisen pelastustoimen resurssien kansallisen hyödyntämisen toimintamalli	1
1. Johdanto	2
1.1 Taustaa	2
1.2. Hyvät käytännöt muissa maissa: Ruotsin malli	2
1.3. Harjoituksen arviointiraportti: Erityisresurssit suorituskykyinä	3
2. Suositus toimintamalliksi	4
2.1. Pelastusryhmät	5
2.2. Pelastuslaitosten erityisresurssit	6
2.3. Factsheets- ja SOP-dokumentit	6
2.4. Asiantuntijat	6
2.5. Koulutus	7
2.6. Hälytysketju ja johtaminen	7
3. Mallin jatkokehittäminen	9

1. Johdanto

1.1 Taustaa

Suomessa on paljon korkeatasoista kansainvälisen pelastustoiminnan osaamista, jota ei nykyisellään hyödynnetä kansallisessa valmiudessa ja varautumisessa. Suomi osallistuu kansainväliseen pelastustoimintaan EU:n ja kansainvälisten järjestöjen kautta sekä kahdenvälisten ja monenkeskisten valtioiden välisten sopimuksien puitteissa. Kriisinhallintakeskus vastaa varautumis- ja valmiustoimenpiteistä kansainvälisiin tehtäviin ja koordinoi Suomen kansainvälistä pelastusmuodostelmaa, Finn Rescue Teamiä (FRT), jonka muodostaa rauniopelastusmuodostelma Urban Search and Rescue (USAR) ja teknisen tuen ryhmä Technical Assistant and Support Team (TAST). Edellä mainitut resurssit toimivat kansainvälisissä pelastustehtävissä Suomen valtion lähettämänä esimerkiksi EU:n pelastuspalvelumekanismien kautta. Niiden vahvuuksiin kuuluu erittäin nopea reagointiaika jatkuvan valmiuden vuoksi.

Kriisinhallintakeskuksessa on toteutettu 1.10.2017 alkaen Kansainvälisen pelastustoimen resurssien kansallisen hyödyntämisen toimintamalli -hanketta, jonka tavoitteena on edistää pelastustoimintaa kehittämällä kansainvälisen pelastustoiminnan osaamisen, henkilöstön ja kaluston kansallista hyödyntämistä. Palosuojelurahaston tukemassa hankkeessa selvitetään, miten USAR-muodostelmaa ja TAST-ryhmää sekä kansallisia erityisresursseja voidaan hyödyntää kotimaassa sekä kehitetään ja testataan uusia lähestymistapoja kansalliseen yhteistyöhön suuronnettomuuksien tai erikoisosaamista vaativien onnettomuuksien yhteydessä.

Hanke toteutetaan laaja-alaisessa yhteistyössä pelastuslaitosten kanssa. Hankkeen työtä seuraa ja ohjaa ohjausryhmä, jossa on edustettuna sisäministeriön pelastusosasto, Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto, Pohjois-Savon pelastuslaitos ja Pelastusopisto. Hanke linkittyy käynnissä olevaan pelastustoimen uudistushankkeeseen, jonka kansainvälinen pelastustoiminta -työryhmän keskeiseksi tavoitteeksi on määritelty kansainvälisen pelastustoiminnan osaamisen, henkilöstön ja kaluston hyödyntäminen nykyistä paremmin kansallisessa valmiudessa ja varautumisessa. Hankkeessa on luotu ehdotus toimintamallista kansainvälisen pelastustoiminnan resurssien hyödyntämiseksi kansallisesti, joka esitellään tässä dokumentissa.

1.2. Hyvät käytännöt muissa maissa: Ruotsin malli

Hankkeessa tehdyn Hyvät käytännöt muissa maissa -selvityksen perusteella Ruotsissa on käytössä malli, jota voidaan soveltaa Suomen mallissa. Kansainvälisestä pelastuksesta Ruotsissa vastaa Ruotsin turvallisuusvirasto MSB (Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap). Kaikki kalusto (pl. Shoreline response, USAR ja SNAM (Swedish National Air Medevac) on varastoitu MSB:n varastolle Kristinehamniin. Henkilöstöä on ympäri maata. Kotimaisissa onnettomuustilanteissa voidaan

hyödyntää koko muodostelmaa tai sen pienempää osaa. Osa kapasiteeteista on hankittu kansalliseen käyttöön ja myöhemmin muovattu soveltumaan kansainväliseen käyttöön. MSB tähtää siihen, että kaikkia kapasiteetteja voidaan hyödyntää sekä kotimaassa että ulkomailla. MSB ei kuitenkaan enää tarjoa Kansainvälisen etsintä- ja neuvonantoryhmä INSARAG:n arvioimaa Swedish International Fast Response -raskasta rauniopelastusmuodostelmaa (SWIFT-USAR) kansainvälisiin tehtäviin. SWIFT-USAR:n pohjalta on suunniteltu rauniopelastuskapasiteettia kansallisiin tehtäviin. MSB vastaa myös tästä muodostelmasta. Rauniopelastusresurssit on jaettu neljälle paikkakunnalle, joissa on suuri sortumariski. MSB vastaa rauniopelastusmuodostelman kaluston uushankinnoista ja peruskoulutuksesta (ostetaan kalustotoimittajalta). Rauniopelastusmuodostelmaa tai sen osia voidaan käyttää kotimaassa. Muodostelman henkilöstö tulee niistä neljästä laitoksesta, johon kalusto on sijoitettu.

Muodostelmien on todettu olevan kotimaassa hyödyllisiä mahdollisissa tulvissa, maastopaloissa, öljyntorjunnassa ja lääkinnällisessä evakuoinnissa. Ennen kesän 2018 metsäpaloja TAST-, Information and Communication Technology (ICT)-, Help desk- ja Shelter-muodostelmia ei ollut käytetty kotimaan onnettomuuksissa. High Capacity Pumping (HCP)- ja Flood Containment -muodostelmia on käytetty vaihtelevien sääolosuhteiden mukaan 1-2 kertaa vuodessa. Shoreline Response -muodostelmaa on käytetty kaksi kertaa viimeisen viiden vuoden aikana.

Muodostelmien henkilöstö harjoittelee 1-2 vuoden välein. Avainhenkilöt osallistuvat pelastuspalvelumekanismien harjoituksiin ja koulutuksiin. Civil Protection -asiantuntijat osallistuvat MSB:n omalle Induction-kurssille ja EU:n pelastuspalvelumekanismien koulutuksiin. Muodostelman henkilöstö hälytetään tekstiviestillä ja sähköpostilla sekä kansainvälisiin tehtäviin että kotimaisiin onnettomuustilanteisiin. MSB kattaa muodostelmien kotimaisesta käytöstä aiheutuvat kustannukset ja henkilöstön vakuutukset.

Muiden maiden malleista tehdyn selvityksen perusteella hahmoteltiin mallia, joka soveltuisi kansainvälisen pelastuksen resurssien käyttöön Suomessa. Hahmoteltua mallia testattiin hankkeessa toteutetussa kenttäharjoituksessa.

1.3. Harjoituksen arviointiraportti: Erityisresurssit suorituskykyinä

Hankkeessa toteutettiin kenttäharjoitus, jossa testattiin kansainvälisen pelastustoimen resurssien hyödyntämistä kansallisessa onnettomuustilanteessa. Harjoitus arvioitiin, ja arvioinnin perusteella jatkettiin toimintamallin luonnostelua.

Harjoituksen perusteella on selvää, että kansainvälisen pelastustoiminnan muodostelmat, asiantuntijuus ja kalusto ovat hyödyllisiä myös kansallisella tasolla. Niitä voidaan hyödyntää pelastustoiminnan tukena (joko asiantuntijat tai asiantuntijat ja kalusto) sekä esimerkiksi HNS-

toiminnan (Host Nation Support, isäntämaan tukitoimet) tukena silloin, kun pyydetään kansainvälistä apua. Jotta näin voidaan toimia, tulee pelastuslaitosten sekä vapaaehtois- ja sopimuspalokuntien henkilöstöllä olla perustiedot esimerkiksi rauniopelastamisesta sekä kansainvälisen avun vastaanottamisesta ja kansainvälisestä katastrofiavun koordinaatiosta. Tällöin erityisresurssien hyödyntäminen toiminnan tukena on helpompaa niin johtamisen tasolla kuin operatiivisessa toiminnassa. Perustiedot edellä mainituista tulisi hankkia osana peruskoulutusta. Lisäksi INSARAG-ohjeistuksen pohjalta tulisi luoda suomenkielinen rauniopelastamisen ohjekirja pelastuslaitosten käyttöön. Myös Safety-osaaminen on tärkeässä roolissa.

Harjoituksen ja siitä annetun palautteen perusteella kansainvälisen pelastustoiminnan resurssit tulisi nähdä erityisresurssina ja suorituskykyinä, ei esimerkiksi erityiskalustona, mikä takaisi joustavamman käytön erityisresurssille. Tällöin ymmärrys siitä, mitä erityisresurssit voivat tarjota, syntyy helpommin, ja niiden hälytys on helpompaa. Erityisresurssien ja suorituskykyjen hälyttäminen vaatii osaamista, jotta tiedetään, mitä tarvitaan ja mitä on tarjolla, mikä puolestaan vaatii koulutusta, suorituskykyjen luokittelua ja toimintatapojen auki kirjoittamista. Erityisresurssien suorituskykyvaatimukset tulee olla selkeästi määriteltyjä (koulutus, johtaminen), jotta suorituskyky on samantasoinen eri alueilla. Näin ollen esimerkiksi pyydetessä läpäisyn resurssia tiedetään mitä ollaan saamassa.

Seuraavina toimenpiteinä harjoituksen arviointiraportissa suositellaan, että pelastuslaitokset pohtivat mahdollisia alueellisia pelastusmuodostelmia ja alueellista osaamista, jota voidaan hyödyntää mahdollisesti myös muiden pelastuslaitosten apuna. Alueellisten asiantuntijapoolien määrittelyä varten Kriisinhallintakeskus pyytää USAR-koulutetuilta asiantuntijoilta (kansainvälisen pelastustoiminnan asiantuntijarekisteri) lupaa ilmoittaa koulutustiedot pelastuslaitoksille. Näin saadaan alueelliset osaamiset listattua.

Harjoituksen perusteella asiantuntijuus nähtiin kautta linjan tärkeimpänä jaettavana resurssina. Rauniopelastusmuodostelmalla ja TAST:lla on kuitenkin myös erikoiskalustoa, jota pelastuslaitoksilla ei ole. Tämän kaluston käyttö vaatii osaamista. Kaluston käytettävyyden ja jakamisen toimintamallien pohdinnan edellytys on myös se, että tiedetään, miten ja missä rauniopelastamisen kalustoa säilytetään. Kun kalusto jaetaan riskiperusteisesti pelastuslaitoksiin tai maakuntiin, tulee valtakunnallisella tilannekeskuksella olla selkeät listaukset, mistä mitään kalustoa ja asiantuntijuutta on saatavilla.

2. Suositus toimintamalliksi

Tämä suositus kattaa valtion (nykyisellään Kriisinhallintakeskuksen hallinnoimien) resurssien käytön kansallisesti. Siinä nykyiset muodostelmat pilkotaan pienempiin osiin, ja lisäksi osana kokonaisuutta huomioidaan myös pelastuslaitosten sekä muiden viranomaisten omat resurssit. Tavoitteena on,

että kansainvälisissä onnettomuustilanteissa käytettävissä olevat resurssit olisivat mahdollisimman helposti käytettävissä myös kansallisissa onnettomuuksissa.

2.1. Pelastusryhmät

Hankkeen yhtenä tavoitteena oli jakaa kansallisen pelastustoimen muodostelmat pienempiin pelastusryhmiin. Pelastustoimen muodostelmia ja -ryhmiä voidaan hyödyntää ja hälyttää kansallisissa onnettomuustilanteissa. Näiden resurssien sijoituspaikat määritetään riskien mukaan. Hankkeen johtopäätöksenä muodostunut suositus on, että USAR-muodostelma jaetaan osa-alueiden perusteella esim. alla olevan listauksen mukaisesti.

- 1) Toiminnan johtaminen (management)
- 2) Etsintä (koirakot, tekninen etsintä, tilannearvion tekeminen)
- 3) Tuenta (sis. rakennustekninen asiantuntija)
- 4) Köysipelastus
- 5) Pelastus (läpäisy, nostot ja siirrot)
- 6) Lääkintä

Nämä kuusi pelastusryhmää sijoitetaan alueelliset riskit huomioiden 2-4 paikkakunnalle Etelä-Suomeen (tämä mahdollistaa keskiraskaan rauniopelastusmuodostelman (Medium Urban Search and Rescue, MUSAR) käytön myös kansainvälisiin tehtäviin). Resurssit ovat aina käytettävissä ko. paikkakunnalla ja pyydettyä koko Suomen alueella. Näin kansainvälisen pelastustoiminnan muodostelmien osaamista ja panostusta koulutukseen ja harjoituksiin voidaan hyödyntää sekä kansallisesti että alueellisesti siellä minne pelastusryhmät sijoitetaan. Jos MUSAR-muodostelma halutaan lähettää kansainväliseen pelastustehtävään, se kootaan edellä listatuista pelastusryhmistä.

Tärkeää on pitää yllä ja koordinoida myös pienten laitosten yhteistyötä. Pienillä laitoksilla ei ole mahdollisuuksia muodostaa muodostelmaa yksin, mutta yhteistyössä muiden laitosten kanssa se on mahdollista ja kannatettavaa. Tästä hyvänä esimerkkinä on neljän pohjoisen pelastuslaitoksen Arctic-pelastusjoukkue.

TAST sijoitetaan kokonaisuudessaan riskien mukaan valitulle pelastuslaitokselle tai Pelastusopistolle. Kansallisessa käytössä TAST toimii HNS-toiminnan tukiryhmänä (vrt. Ruotsin metsäpalot 2018). Kun TAST toimii HNS-tukitehtävissä, tiimiä vahvistetaan tarvittaessa koulutetuilla EU- asiantuntijoilla, joilla on myös HNS-koulutus.

2.2. Pelastuslaitosten erityisresurssit

Hankkeessa kartoitettiin olemassa olevat pelastuslaitosten erityisresurssit. Kaikilta laitoksilta ei saatu vastausta, mutta alla on listattu tietoon tulleet resurssit.

- 1) High capacity pumping kalustoa, Pirkanmaan pelastuslaitos
- 2) CBRN (Chemical, Biological, Radiological and Nuclear) -kalustoa, Pirkanmaan pelastuslaitos
- 3) RPAS (Remotely Piloted Aircraft System, miehittämätön ilma-alustoiminta) -kalustoa, Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen pelastuslaitos
- 4) Pohjois-Karjalan pelastusjoukkue
- 5) Pohjoisten pelastuslaitosten Arctic-pelastusjoukkue, Jokilaakson, Oulu-Koillismaan, Lapin ja Kainuun pelastuslaitokset

Näiden resurssien käytöstä laitoksilla on sopimuksia naapurilaitosten kanssa, ja suuremmissa onnettomuustilanteissa myös laajemmin. Olemassa olevien resurssien toimintaa tulisi vahvistaa jos niitä halutaan käyttää myös kansainvälisessä pelastustoiminnassa. Metsäpalojen osalta Ruotsin metsäpaloissa kesällä 2018 käytetty malli on suositeltava.

Pelastuslaitosten resurssien lisäksi on olemassa puolustusvoimien rauniopelastusryhmä (Etelä-Suomi). Lisäksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri on kehittämässä lääkintämuodostelmaa tukemaan kentällä tapahtuvaa ensihoitoa. Sen henkilöstö tulee osittain alueen pelastuslaitoksista ja kustannuksista vastaa sosiaali- ja terveysministeriö. Toiminta perustuu nykyisiin ensihoitosopimuksiin HUS:n ja alueen pelastuslaitosten välillä.

2.3. Factsheets- ja SOP-dokumentit

Kustakin muodostelmasta/ryhmästä tehdään standardisoidut factsheet- ja SOP (Standard Operational Procedure) -dokumentit (vrt. EU:n pelastuspalvelumekanismi). Näin muodostuu kattava listaus kansallisesti käytettävissä olevista resursseista, joiden hälyttämisestä ja kustannusten kattamisesta on sovittu etukäteen.

2.4. Asiantuntijat

Kansainvälisen pelastuksen asiantuntijat tulee listata ja viedä pelastustoimen yleiseen asiantuntijarekisteriin, joka on käytettävissä hälytyskeskuksissa. Onnettomuustilanteessa olisi mahdollisuus pyytää yksittäisiä asiantuntijoita tai management-ryhmä, jonka alla kaikki pyydetty asiantuntijat toimivat.

2.5. Koulutus

Kansainvälisissä pelastustehtävissä on osittain korkeammat vaatimukset kuin kansallisella tasolla (kansainvälinen konteksti, koordinaatiojärjestelmä, INSARAG, EU:n tarjoamat erikoiskoulutukset sekä sellaisiin onnettomuuksiin liittyvä osaaminen, jotka eivät ole Suomessa mahdollisia). Se on siis toimintaa, johon kansallinen pelastusalan koulutus ei anna riittävää osaamista, vaan pelastuslaitokset lähettävät henkilöstöään kansainvälisen pelastustoiminnan koulutuksiin. On tärkeää, että kansalliset ja kansainväliset vaatimukset täyttävä osaamistaso säilytetään myös jatkossa.

Valtio (Pelastusopisto) vastaa kansainvälisen pelastustoiminnan valtakunnallisista perus- ja täydennyskoulutuksista (esim. EU/pelastuspalvelumekanismikoulutukset ja harjoitukset). Pelastuslaitokset vastaisivat päivittäiseen toimintaan liittyvästä ja ylläpitokoulutuksesta. Resurssien sijoituspaikan vastuulla on säännöllinen ylläpitokoulutus ja harjoittelu. Isäntämaatuen (HNS) osalta valtio vastaa peruskoulutuksesta ja pelastuslaitokset ylläpitokoulutuksesta. Kukin laitos hyväksyttää koulutusohjelman Pelastusopistolla. Pelastusopisto hyväksyy koulutussuunnitelmat myös niiden muodostelmien osalta, jotka lähetetään tarvittaessa kansainvälisiin tehtäviin. Koulutusohjelmien olisi hyvä olla yhdenmukaisia. Suositeltavaa on, että myös muilla laitoksilla työskentelevät asiantuntijat voisivat osallistua resurssien sijoituspaikan järjestämään koulutukseen. Tällöin yksittäiset kansainvälisen pelastuksen asiantuntijat voisivat osallistua kansainvälisiin tehtäviin jos heidän oma laitoksensa lähettää hänet.

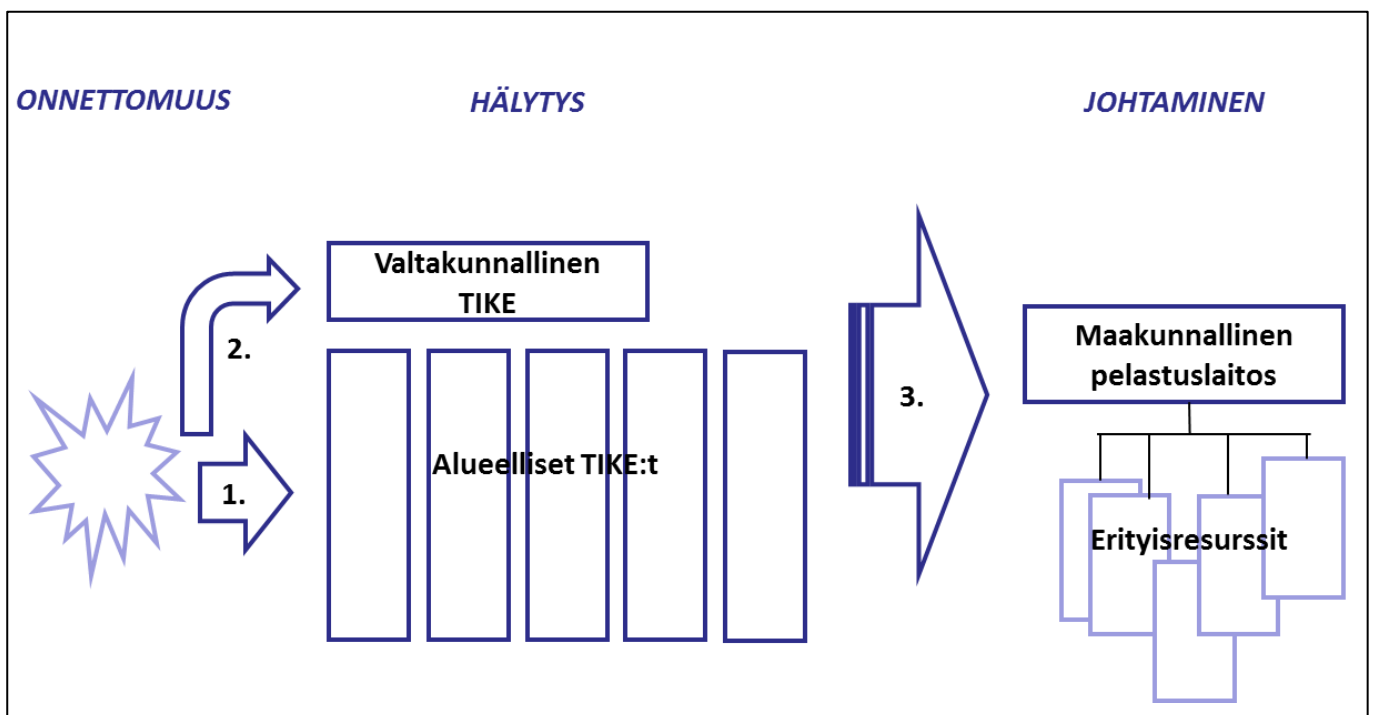
2.6. Hälytysketju ja johtaminen

Sisäministeriön asettaman pelastustoimen uudistushankkeen Pelastustoiminnan johtamisen kehittäminen -työryhmä esittää sisäministeriön julkaisussa 21/2018 *Ehdotus pelastustoiminnan johtamisen suunnitteluperusteiden kehittämiseksi*, että pelastuslaitosten tilannekeskuspalvelut muodostetaan keskenään verkottuneeksi järjestelmäksi, jossa kootaan viiteen maakuntaan päivystävät tilannekeskukset. Yksi viidestä alueellisesta tilannekeskuksesta toimii valtakunnallisena tilannekeskuksena. Tämän mallin käyttöön ottamisen jälkeen erityisresurssien hälytys toimii esitetyn mallin mukaisesti (Kuva 1). Kun kansainvälisen pelastustoimen resursseja (so. erityisresursseja) hyödynnetään kotimaan onnettomuustilanteessa, hälytysketju siis toimii normaalin onnettomuuden mukaisesti. Erityisresursseista on onnettomuustilanteessa hyödynnettävissä muodostelma/osa muodostelmaa/ asiantuntija(t)/ kalusto.

Onnettomuuden sattuessa pelastustoiminnan johtokeskus/johtaja tekee tukipyynnön alueelliseen tilannekeskukseen, joka selvittää oman alueen erityisresurssit. Jos tarvittavat resurssit löytyvät, alueellinen tilannekeskus (TIKE) hälyttää ne käyttöön. Mikäli vaadittavia suorituskykyjä ei ole alueellisesti saatavilla, otetaan yhteys valtakunnalliseen tilannekeskukseen, joka hälyttää

valtakunnallisesti käytettävissä olevat erityisresurssit. Molemmissa tapauksissa erityisresurssit toimivat maakunnallisen pelastuslaitoksen tukena ja pelastuslaitoksen strategisen johtokeskuksen (tai tilanteen mukaan muun tason tilannekeskuksen) johdon alla. Valtakunnallinen TIKE koordinoi erikoisresurssien pyynnöt ja lähettämiset sisäministeriön pelastusosaston varallaolopäivystäjän kanssa. Kustannukset kattaa apua pyytänyt pelastuslaitos, ja logistiikasta vastaa laitos, johon resurssi on sijoitettu. Kansainvälisissä tehtävissä laitosten kustannukset maksetaan sisäministeriön arviomäärärahasta.

Valtakunnallisen TIKE:n perustamiseen asti hoidetaan erityisresurssien hälytys kuten tähänkin asti, eli Kriisinhallintakeskuksen resurssit hälytetään Kriisinhallintakeskuksen päivystäjän kautta, muut sisäministeriön kautta (vrt. Ruotsin metsäpalot 2018). Lisäksi toimitaan laitosten välisten sopimusten mukaisesti.

Kuva 1. Hälytys ja johtaminen

Sisäministeriön pelastusosaston rooli uuden toimintamallin käyttöön ottamisessa ja ylläpitämisessä on merkittävä. Osaston kehitteillä oleva laitosten kansainvälisen pelastustoimen yhdysenkilöiden verkosto tulee olemaan hyödyllinen myös uuden toimintamallin käyttöönoton kannalta (esim. laitosten sitouttaminen).

3. Mallin jatkokehittäminen

Kriisinhallintakeskuksen hanke päättyy 31.12.2018. Hankkeen aikana nousi esiin tarpeita mallin edelleen kehittämiseksi ja täydentämiseksi. Kuten edellä todettiin, kansainvälisen pelastuksen resurssien tehokkaaseen kansalliseen hyödyntämiseen ei riitä, että resurssit (kalusto ja asiantuntijat) on listattu. Hankkeen yhtenä johtopäätöksenä on, että kansainvälisen pelastustoiminnan resurssit tulee nähdä erityisresurssina ja suorituskykyinä, ei erityiskalustona tai tietynä muodostelmana. Hankkeen työtä on syytä jatkaa tuottamalla suorituskykyluokittelu kapasiteettien sijaan (eli ei "CBRN-puhdistuslinja", vaan "CBRN-puhdistuslinja, joka pystyy puhdistamaan 150 kävelevää potilasta tunnissa yhtäjaksoisesti 120 tuntia"). Lisäksi hankkeessa todettiin, että erityisresurssien ja suorituskykyjen hälyttäminen kotimaan onnettomuustilanteissa vaatii osaamista eli tietoa siitä, mitä tarvitaan ja mitä on tarjolla. Erityisresurssien hyödyntämisen helpottamiseksi pelastuslaitosten sekä vapaaehtois- ja sopimuspalokuntien henkilöstöllä tulee olla perustiedot kansainvälisen pelastustoimen resursseista ja toiminnasta (esim. rauniopelastamisesta). Tämä vaatii suorituskykyjen luokittelun lisäksi koulutusta ja tiedon levittämistä erityisresursseista, suorituskyvyistä ja siitä, miten niitä voidaan kansallisessa pelastustoiminnassa hyödyntää. Avun pyytämistä/ hälyttämistä sujuvoittamaan voitaisiin tehdä myös lomake mukaillen puolustusvoimien tukipyyntölomaketta. Lomake pakottaisi ottamaan kantaa siihen, mitä pyydetään. Edelleen jatkotyötä vaatii kysymys palkanmaksu-, korvaus- ja työsuhteasioiden määrittelystä ja niistä sopimisesta. Kustannuskysymys on erittäin tärkeä, etenkin jos on kyse yhteisistä resursseista ja yhteisen linjan sopiminen olisi tulevaisuudessa tarpeen. Kriisinhallintakeskuksessa on aloitettu suunnittelu rahoitushakemukselle jatkohankkeen toteuttamiseksi. Jatkohankkeessa toteutettaisiin suorituskykyluokittelu ja jaettaisiin tietoa erityisresursseista sekä mietittäisiin myös kustannuskysymyksiä.

Hankkeen aikana tuli myös selväksi, että toimintamallia on syytä testata edelleen, ja että yhteistoiminta vaatii harjoittelua. Tämän kehitystyön ja testauksen jatkamiseen tulisi pyrkiä hyödyntämään kansallista ja EU- hankerahoitusta. Esimerkiksi pohjoismaisia yhteisharjoituksia voidaan toteuttaa komission pelastuspalvelumekanismen rahoitusinstrumentin tuella. Myös Barents Rescue 2019 -harjoituksessa voidaan testata toimintamallia niiden laitosten osalta, jotka ovat harjoituksessa mukana.